

GŁOS LUBAWSKI

POLSKO-KATOLICKA GAZETA BEZPARTYJNA NA POWIAT LUBAWSKI I OKOLICE

Wychodzi trzy razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę.

Przedpłata: miesięczna wynosi 80 groszy z doręczeniem 1 złoty.
kwartalna wynosi 2,40 zł. z doręczeniem 3,00 zł.

W wypadkach nieprzewidzianych, spowodowanych siłą wyższą, (przeszkód w zakładzie, złożenia pracy i t.p.) abonent nie ma prawa żądania niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia: za ogłoszenie od wiersza 1 mm. na str. 6-lam. 15 gr.
na str. 3-lam. 50 gr. ogłoszenia drobne słowo 20 gr.

Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

Telefon Nr. 59. Konto czekowe P.K.O. Nr. 145266.

Czcionkami drukarni B. Miłoszewskiego w Nowemmieście n. Drwęcą.

Rok I.

Nowemiasto n. Drwęcą, sobota 27 października 1934 r.

Nr. 38.

Zwycięzka idea.

O reformie ustroju wę Francji.

Gaston Doumergue jest jednym z ostatnich mężów stanu Francji z owej wielkiej plejady, która lata młodości spędziła na przełomie Drugiego Cesarstwa i Trzeciej Republiki, lata męskie na przełomie XIX-go i XX-go stulecia, a lata starości na przełomie ery przedwojennej. Śmierć skosiła rówieśników obecnego szefa rządu Francji, towarzyszy jego bojom politycznych z widowni życiowej ustąpili Clemenceau, Briand, Painlevé, Doumer, Leydet, Barthou, Poincaré...

Byłby również i przeszło 70-letni Gaston Doumergue zażywał już w zaciszu domowym „otium cum dignitate“, jak reszta jego kolegów, których śmierć nie wyrwała z życia — gdyby nie lutowe wypadki we Francji, barykady na ulicach Paryża, krwawe starcia z policją, bengalskie ognie „stawiskady“, ponuro naświetlające zakamarki „demokracji parlamentarnej“, korupcji, sięgającej w głąb aparatu ustawodawczego i administracyjnego.

Doumergue stanął na czele „rządu „jedności narodowej“. Ale nietylko dlatego, że władza, wypadła z rąk Daladiera, znalazła się na ulicy. Również — i przede wszystkim — dlatego, że z nazwiskiem i autorytetem tego starca związało społeczeństwo francuskie nadzieje na przebudowę ustroju państwa, usunięcie zmurszałych fundamentów konstytucji 1875 roku, a zastąpienie ich nowymi formami, zgodnymi z duchem czasu i potrzebami szerokich warstw społecznych.

Wiemy, jak sobie Doumergue wyobraża tę reformę ustroju. Nie jest on bynajmniej naturą rewolucyjną, nie zmierza do wyrotu. Można nawet powiedzieć, że program jego cechuje niezwykle umiarkowanie. Jest on zwolennikiem metod ewolucyjnych, stopniowego przeobrażania istniejącego stanu rzeczy. Jest zresztą zbyt praktycznym i doświadczonym politykiem, aby nie zrozumieć, że w danych warunkach tylko droga ewolucyjna wiedzie do celu.

W trzech zatem zasadniczych punktach można ująć to, do czego Doumergue zmierza. Po pierwsze: położenie tamy wszechwładzy parlamentaryzmu w ten sposób, iż szef rządu zyskuje możliwość rozwiązania parlamentu w razie konfliktu między władzą ustawodawczą a rządem. Po wtóre: zapobieżenie rozrzućności parlamentu względnie schlebaniu przezeń rzeszom wyborczym przez zarządzenie, że inicjatywa wydatkowania z kasy rządowej przysługuje tylko rządowi. Po trzecie: zapewnienie rządowi stałości i uchronienie Francji przed chronicznymi przesileniami gabinetowymi w ten sposób, że nieuchwalenie przez parlament budżetu we właściwych terminach nie powoduje wcale stanu „ex lex“, a dawniejszy budżet automatycznie wchodzi w życie i nadal.

Zapowiedź tych reform ustrojowych, uznanych przez Doumergue'a za konieczne, zelektryzowała partię lewicową, uznającą, że zmiany te zagrażają im w pierwszym rzędzie, bo skutecznie uniemożliwiają nacisk partyjny na rząd. Już w lecie utworzył tow. Blum z komunistami „wspólny front“. Obecnie znów szereg drobnych zrzeszeń partyjnych, powstałych w ciągu lat z secesyj i odprysków czyto z socjalizmu czy radykalizmu — szykuje się do walki z planem reform Doumergue'a. Głównie chodzi im o pierwszy punkt tego planu, o to, by zasadzie nietykalności i nierozwiązalności parlamentu nie nie groziło. Ani prezydent Francji, ani szef rządu niech nie ma i nadal prawa rozpisanie nowych wyborów do izby deputowanych i senatu jeśli ciąża ustawodawcza nie dadzą na to swego placet. W chwilach konfliktu między parlamentem a rządem niech ustępuje rząd, parlament stanowić musi nietykalne tabu. „Przesilenia“ objąć mogą tylko — urzędy, niech się w nich ministrowie, podsekretarze stanu itd. zmieniają choćby co miesiąc, byle tylko kluby parlamentarne były ochronione.

Prześladowanie kościoła katolickiego w Meksyku.

LONDYN. Parlament meksykański, po krótkiej dyskusji, przyjął wniosek rządowy i lewicowych ugrupowań w sprawie wydalenia z kraju wszystkich księży biskupów i arcybiskupów rzymsko-katolickich.

W motywach podkreślono, że biskupów obrządku rzymsko-katolickiego uważać należy za obokrajowców, gdyż podlegają oni wyłącznie władzy kościelnej Watykanu.

Równocześnie parlament przyjął rezolucję, na mocy której ma się udać do prezydenta kraju Rodrigueza delegacja, która ma poprosić o natychmiastowe wykonanie uchwały parlamentu.

Zamykanie kościołów i wysiedlanie duchownych
MEKSYK 25 10. Jak donoszą ze stanu

Guerrero, tamtejsze władze stanowe zarządziły, aby biskup Chilapa oraz wszyscy inni duchowni katolicy opuścili w ciągu 72 godzin terytorium tego stanu.

W stanie Chichualua władzę stanową poleciły zamknąć kościół, w którym prowadzone było tajne seminarium duchowne. Przy wkroczeniu policji znajdowało się w kościele 22 seminarzystów, którzy wraz z księżmi usunięci zostali niezwłocznie z budynku.

Dziennik katolicki „Polabra“ donosi ze stanu Colima o zamknięciu w tym stanie dwóch ostatnich kościołów i wysiedleniu wszystkich duchownych.

Ks. Kardynał Hlond gościem rządu w Brazylii.

RIO DE JANEIRO, 23. 10. Ks. kardynał Hlond przybył do Brazylii w charakterze gościa rządu brazylijskiego. Po zwiedzeniu Sao Paulo gdzie dostojnego gościa podejmował rząd stanowy oraz kolonja, ks. kardynał przybył do Rio de Janeiro, powitany przez przedstawicieli rządu, posła, Rzplitej Grabowskiego, kolonję polską i duchowieństwo.

Pierwszy dzień pobytu ks. kardynała wypełniły: wizyta i przyjęcie u nuncjusza apostolskiego w Rio oraz wizyta u księży Salezjanów w Nichthroy, gdzie został powitany uroczystie przez miejscowy rząd stanowy. W drugim dniu pobytu ks. kardynał został przyjęty na oficjalnej audjencji u prezydenta Brazylii, który wręczył mu odznaki wielkiej wstęgi orderu Krzyża Południa. Następnie na cześć dostojnego gościa z Polski odbyło się przyjęcie w poselstwie Rzplitej, w którym wzięli udział przedstawiciele rządu, korpusu dyplomatycznego, władz kościelnych, liczni członkowie kolonji polskiej, członkowie Tow. Polsko-Brazylijskiego oraz przedstawiciele miejscowego społeczeństwa

żydowskiego. Wieczorem tego dnia ks. kardynał odprawił uroczyste „Te Deum“ na intencję kolonji polskiej w Brazylii. Dzień zakończył się obiadem u ministra spraw zagranicznych.

Ks. kardynałowi Hlondowi towarzyszą ks. biskupi Okoniewski i Radoński.

Odnaczenia brazylijskie dla Polski. Ks. prymas Hlond wraca do kraju.

RIO DE JANEIRO, 24. 10. Ks. kardynał Hlond wraz z księżmi biskupami i wycieczką polską na kongres eucharystyczny w Buenos Aires odpłynął na statku „Oceania“ do Europy.

Z okazji wizyty ks. kardynała Hlonda nadane zostały najwyższe odznaczenia brazylijskie Panu Prezydentowi Mościckiemu, Marszałkowi Piłsudskiemu, marszałkowi Raczkiewiczowi, min. J. Beckowi, wicemin. Szembekowi, dyrektorowi protokołu dypl. Romerowi, posłowi Rzplitej w Rio de Janeiro Grabowskiemu, dyrektorowi gabinetu ministra spraw zagr. p. Dębickiemu i wielu innym.

Śledztwo w sprawie zamachu marsylskiego Aresztowanie byłego ministra

BIAŁOGRÓD, 24. 10. Prasa donosi o aresztowaniu w Paryżu b. ministra Pribiczewicza w związku z zamachem marsylskim. Pribiczewicz był wybitną osobistością polityczną przed wydaleniem z kraju, co nastąpiło w roku 1930. — Piastował wielokrotnie stanowiska w rządzie, jako minister sprawiedliwości. Po wyjeździe z Jugosławii rozpoczął on jawną agitację przeciwko panującemu w niej systemowi.

Pozatem policja węgierska aresztowała pewnego Chorwata, o którym poseł jugosłowiański

w Budapeszcie otrzymał informacje, jako o uczestniku zamachu marsylskiego. Nazwisko jego trzymane jest w tajemnicy.

Rosja zabiega o nawiązanie stosunków z Watykanem?

RZYM, 23 października. Rosja sowiecka starać się ma rzekomo o podjęcie stosunków z Watykanem. Wiadomość ta, krążąca w kołach włoskich wymaga jeszcze potwierdzenia.

Biskup katolicki w Moskwie miał już uzyskać ze strony władz sowieckich zezwolenie na wyjazd do Rzymu, celem przeprowadzenia rokowań z kołami watykańskimi.

Doumergue — jak wiemy z telegramów — na sesji parlamentu, która rozpocznie się 6-go listopada, postawi to zagadnienie reformy ustroju na ostrzu miecza. Zażąda zwołania zgromadzenia Narodowego w Wersalu, by uchwaliło jego plan, jego program minimalny, od którego zdaniem obecnego szefa rządu Francji zależna jest przyszłość, ład i bezpieczeństwo państwa.

Nie chcemy oczywiście przesądzać, czy opór z jakim akcja Doumergue'a się spotyka, pozwoli obecnemu premierowi wykonać jego zamiary. Możliwe, że gabinet jego nie ostatecznie się pod naporem piętrzących się trudności, że manewry międzypartyjne skomplikują w listopadzie sytuację.

Ale to przecież nie przesądzi losów reformy ustroju wielkiego, potężnego państwa, borykającego się z przeżytkami i nie prędzej mogącego sobie zapewnić spokój wewnętrzny, aż nie zrozumie wymowy ducha czasu. A wyrazem tego ducha jest przecież tylko silna władza wykonawcza w państwie, wyzwolona z oków trąca-

cego już anachronizmem przerostu w ł a d z y ustawodawczej. Uporczywa obrona „temporis acti“ pogłębia kryzys wewnętrzny, stwarza podłoże dla zerwania w życiu publicznym jednostek o słabym poczuciu odpowiedzialności.

Francja jest zbyt dominującą rolę odgrywa w gospodarce i kulturze światowej, by sobie mogła pozwolić na dłuższą metę na odgodzenie się od prądów i hasel, nurtujących inne społeczeństwa europejskie, na dalsze grzeźnienie w przeżytkach ustrojowych.

Losy planu Doumergue'a mogą być nawet i dramatyczne. Francja może przeżyć w najbliższym czasie wiele. Ale ostatecznie nikt nie zdoła powstrzymać pochodni idei, triumfującej wszędzie na świecie: idei silnej władzy, poczucia odpowiedzialności za państwo, ochronione przed kaprysami i sobokostwem ludzi, zaopatrzonych w to, co w rzeczywistości powojennej bezpowrotnie minęło...

Rozmowy Niemiec z Francją i Włochami.

BERLIN 25 10. Ambasador francuski w Berlinie Francois Poncet odwiedził kanclerza Hitlera i złożył mu podziękowanie za wyrazy współczucia, przesłane przez kanclerza rządowi republiki z powodu zamachu marsylskiego oraz śmierci ministra spraw zagranicznych. Wizyta ambasadora i kanclerza Hitlera trwała bardzo długo. W rozmowie uczestniczył także minister spraw zagranicznych von Neurath. Do rozmowy tej tutejsze koła polityczne przywiązują wielkie znaczenie i komentują ją jako pierwszy krok ministra Lavala do nawiązania kontaktu z rządem Rzeszy.

Ambasador Rzeszy u Mussoliniego.

RZYM 25 10. Przed paru dniami Mussolini odbył w pałacu weneckim konferencję z ambasadorem Rzeszy von Hasselem. Przebieg konferencji trzymany jest przez obie strony w ścisłej tajemnicy. W niemieckich kołach prasowych nie przypuszczają, by ambasador von Hassel uczynił Mussoliniemu konkretne propozycje polityczne, zwłaszcza, że rozmowy, jakie uprzednio odbyły się pomiędzy wiceministrem spraw zagranicznych Suvichem a ambasadorem v. Hasselem, posiadały charakter ogólny.

W toku tych rozmów ze strony niemieckiej zapewniono wprawdzie rząd włoski o chęci polepszenia stosunków niemiecko-włoskich, ale

ograniczyć się miano tylko do przypomnienia wspólnego punktu widzenia na problemat równości praw w dziedzinie zbrojeń. Jednakowoż żadne konkretne wnioski ani propozycje nie zostały ze strony ambasadora v. Hassela wysunięte, ani w dziedzinie szerszych zagadnień międzynarodowych, ani w kwestji austriackiej.

PARYŻ, 24. 10. „Paris Soir“ zamieszczaając wiadomość o wizycie ambasadora Ponceta u kanclerza Hitlera, dodaje, iż wizyta przeciągnęła się i niewątpliwie posłużyła obu mężom stanu do omówienia stosunków francusko-niemieckich.

Dziennik łączy tę wizytę z faktem, że mąż zaufania Hitlera von Ribbentrop ma wygłosić przez radio przemówienie, w którym stwierdzi gotowość Niemiec do wzięcia udziału w przerwanym od szeregu miesięcy pertraktacjach rozbrojeniowych.

Dziennik pisze: „Trzecia Rzesza uważa więc, że nadeszła chwila rozpoczęcia rozmów międzynarodowych“.

„L'Intransigeant“ zaznacza, że rozmowa ambasadora Ponceta z kanclerzem Hitlerem świadczy dobitnie o tem, że sprawa stosunków francusko-niemieckich w dalszym ciągu jest aktualna.

Preliminarz budżetowy na rok 1935/36 pod znakiem racjonalnych oszczędności.

WARSZAWA 24 10. Praca nad preliminarzem budżetowym na rok 1935/36 zostały już ukończone. Wydatki w nowo opracowanym preliminarzu wyniosą 2.132.000.000 zł, a więc o 158 miliony zł, mniej niż wyniosły dochody w roku 1934/35 łącznie z wpływami Pożyczki Narodowej, a o 22 miliony zł więcej niż wyniosły dochody budżetowe bez Pożyczki Narodowej.

W dochodach uwzględniono podwyżkę podatków od cukru oraz 10 proc. dodatek do podatków bezpośrednich.

Różnicę między wydatkami a dochodami określono na 140 milionów zł, a więc o 94 mil. mniej niż w roku zeszłym bez uwzględnienia wpływów z Pożyczki Narodowej, a o 188 milionów mniej niż dało wykonanie budżetu z roku 1934-35.

Pełne pokrycie deficytu znajdzie się w rezerwach skarbowych, nie naruszanych w ostatnich czasach.

Jak widać, rząd zmniejsza widocznie rozpiętość między dochodami i wydatkami budżetu państwowego, stosując zasadę oszczędności we wszystkich możliwych resortach.

Asturia była Verdun powstańców hiszpańskich.

PARYŻ, 25. 10.—Madryt Premier Lerroux oświadczył, że powstanie w Asturji zostało ostatecznie zlikwidowane. Asturia była Verdun powstańców.

Kiedy powstańcy wysadzili w powietrze liceum w Oviedo, używając dwie tony dynamitu, w gmachu znajdowało się jeszcze wiele osób. Siła eksplozji była tak wielka, iż zniszczyła nie tylko liceum, ale około 10 domów, znajdujących się w pobliżu.

Lerroux oznajmił, iż rząd nie powoduje się uczuciem zemsty i nie zamierza stosować żadnych zbytecznych represji. Pragnieniem jego jest przywrócenie autorytetu prawa.

PARYŻ, 25. 10. Wszczęto dochodzenia

przeciw cudzoziemce, która występowała pod pseudonimem „Fleur de Lis“. Jest ona oskarżona o pertraktowanie w Szwajcarii w sprawie zakupu 30 tys. karabinów.

Do Oviedo przybyli ministrowie wojny, sprawiedliwości i robót publicznych. Biorą oni udział w dochodzeniu, prowadzonym przez władze sądowe.

W ciągu ostatnich dni pogrzebano w Oviedo około tysiąca ofiar powstania. W zagłębiu górniczym Asturji znajduje się obecnie przeszło 22 tys. wojska.

Zamach trucicielski na premiera Turcji.

MOSKWA 25 10. Ze Stambułu donoszą, że powracający z miejscowości Turchała do Angory w Turcji premier Ismed Pasza wraz z otoczeniem składającym się z 35 osób, padł w drodze ofiarą zamachu trucicielskiego. Ismed Pasza i wszystkie towarzyszące mu osoby są chore. Stan Ismeda Paszy nie budzi jednak obaw o jego życie. W związku z tem policja polityczna rozpoczęła śledztwo.

Wypadek hydroplanu polskiego.

KROLEWIEC. 24. 10. We środę w godzinach popołudniowych zauważono między Palnikiem a Piławą lecące nad morzem trzy polskie hydroplany.

W pewnym momencie jeden z samolotów wpadł do morza, a drugi wodował, celem przyjęcia mu z pomocą. Trzeci samolot zawrócił i odleciał z powrotem w kierunku na Gdynię.

W międzyczasie nadjechał niemiecki kutur rybacki, który przypadkowo znajdował się w pobliżu i pośpieszył na pomoc obu samolotom. Lotników udało się uratować.

Polski konsul generalny w Królewcu wyjechał natychmiast do Piławy, dokąd przywieziono lotników, by się nimi zaopiekować.

O Polsce i Marszałku Piłsudskim.

BERLIN. 24. 10. Na łamach „Boersen Ztg.“ ogłasza artykuł jeden z uczestników wycieczki dziennikarskiej A. Seglitz. Autor stwierdza, że Marszałek Piłsudski jest dziś uosobieniem idei państwa polskiego. Jest on duszą narodu, męgiem i wolą kierowniczą wszystkich mężów stanu Polski. Kto dziś z otwartymi oczami podróży po Polsce, musi odczuwać szacunek dla wysokiego patriotyzmu i dumy narodowej Polaków.

Ponad wszelkimi różnicami, rzucającymi się w oczy powierzchownym obserwatorom, góruje wspólna całość narodowi polskiemu wiara w Marszałka Piłsudskiego oraz jego mężów zaufania i poczucie szczęśliwości z powodu wskrzeszenia państwa polskiego.

Autor z uznaniem pisze o zdumiewającym dorobku pracy, dokonanej w Polsce w czasie stosunkowo krótkim, zapisując na dobro społeczeństwa polskiego, iż wyżyło się „sentymentalizmu słowiańskiego“ a pozostałości zaborów wykreśliło ze swego życia.

Budowa kutrów do połowów dalekomorskich

GDYNIA. 24. 10. W stoczni państwowej urzędu rybackiego zakończono przed paru dniami budowę ostatniego z 7-miu kutrów rybackich do połowów dalekomorskich, których budowa leżała w planie tegorocznej działalności w stoczni. Każdy statek jest zaopatrzony w motor ropny, Cena kutra wynosi 36 tys. zł. Rybacy otrzymują je na spłaty miesięczne w ciągu 10 lat.

Proces b. dyrektorów banku.

BVDGOSZCZ, 24. 10. Przed Sądem Okręgowym rozpoczął się proces o naduż. finansowe popełnione przez dyrektorów zlikwidowanego przed paroma laty banku Stadthagen i kierowników firmy Loehnert. Na ławie oskarżonych zasiadli: Stanisław Rolbiewski, Buer, Pampuch, którzy w życiu gospodarczym i społecznym Bydgoszczy odegrali bardzo poważną rolę.

Proces budzi ogromne zainteresowanie. M. in. poszkodowana została cukrownia w Nakle, która straciła na wekslach oskarżonego Rolbiewskiego doniedawna konsula gen. Szwecji, około 160.000 zł.

Proces potrwa kilka dni.

Brutalne rugi polskich robotników w Czechosłowacji.

CIESZYN, 23. 10. Do granicy polskiej odtawiono przymusowo Antoniego Rygiela, który pracował w fabryce sody przeszło 20 lat bez przerwy. W dniu 20 września br. Rygiel otrzymał ustne wypowiedzenie z zarządu fabryki. Fabryka bowiem otrzymała polecenie wydalenia wszystkich obywateli polskich i zatrudnienia w ich miejsce obywateli czechosłowackich.

Wymówiono również pracę obywatelowi polskiemu Antoniemu Cholewickiemu, urodzonemu podobnie jak i Rygiel, w Czechosłowacji, który w fabryce pracował przez pełne 35 lat. Mimo nienagannego zachowania się Cholewicki musiał odejść, nie otrzymawszy ani grosza emerytury.

Taki sam los spotkał Antoniego Małysza.

Wszelkie interwencje u zarządu fabryki nie nie pomogły. Zaznaczyć należy, że już w lutym b. r. wydano z tej fabryki 18 Polaków, zaś w dniu 4 września i 8 Polaków. Powyższe brutalne rugi są czemś niesłychanym obliczone są widocznie na to, aby nas sprowokować.

Za Ojca

Powieść.

E. W. Pierce.

(Ciąg dalszy).

— Przystaniesz się pani dziwić, skoro się dowiesz kto jestem. Musisz mi jednak przysiądź, że nie zdradzisz tajemnicy.

— Przysięgam, ale mów prędzej, bo mi serce mało z piersi nie wyskoczy.

— Jestem synem pułkownika Iredel.

— Synem pułkownika! — krzyknęła staruszka — moim ukochanym chłopcem! Jakim sposobem dowiedziesz mi tego?

— Czy miał on jaki znak, po którym mogłabyś go poznać?

Kobiecina trzęsła się jak liść.

— Miał dwie blizny na prawym ramieniu od sparzenia... Spuściłam na niego żelazko gorące.

Herbert odwinął rękaw i pokazał jej dwie białe blizny na prawym ramieniu.

Salomeja załżała się łzami.

— Mój chłopiec! moje ukochane dziecko! — szlochała, ściskając go z macierzyńską czułością — gdybym była wiedziała że żyjesz, nikt nie potrafiłby mi ust zamknąć, ale zapewnił mnie żeś umarł i cóż ja mogłam poradzić przeciw takiemu łotrwi jak Gustaw Cumnor? Czy wiesz, mój chłopcze, że całe Carol-side do ciebie należec powinno? Ach! nie ma sprawiedliwości na świecie! Gdybym ja też

dożyła tego, żebyś ty był tu panem, ale ja nie warta takiego szczęścia.

— Dlaczego nie byłabyś warta tego, pocziwa Salomejo? Wszak nie uczyniłaś nic złego? — zapytał łagodnie Herbert.

— Duszę moją zgubiłam przez Gustawa Cumnor; groził, że mnie zabije, jeżeli ja nie przysięgnę i ja... ja... przysięgam fałszywie przed sądem, tego dnia kiedy twój ojciec...

Umilkła przerażona i obejrawszy się w około, skończyła szeptem:

— ...został zamordowany!

— Zamordowany! — ze zgrozą powtórzył Herbert.

Był na to przygotowany, a jednak ta wiadomość piorunująca na nira sprawiła wraże nie.

— Cicho! na miłość Boską! — błętała staruszka. — Jakiś ty podobny do niego! Nie rozumiem, jak Cumnor może siedzieć z tobą przy jednym stole.

Herbert przez kilka chwil przechadzał się po pokoju, żeby usmierzyć swoje wzburzenie, a potem stanął przed staruszką.

— Mów mi wszystko co wiesz — rzekł stanowczo.

— Nie dziś, nie dziś!... Nie mogę zebrać myśli... Ale bo widzisz, znałam obu dzieci mi, Herberta i Gustawa i kochałam ich obu, choć ja twój ojciec był mi zawsze miłszym. Nie raz jak Gustaw zbroił, wyprosiłam go u ojca, a kiedy dowiedziałam się, że stary pan Cumnor wszystko zapisał Herbertowi, było mi bardzo żal Gustawa. Wiedziałam, że nic dobrego

z tego nie wyniknie... Wiesz co zawierał testament?

— Wiem, mój ojciec dostawał wszystko pod warunkiem, żeby się nie dzielił z Gustawem; wolno mu było przeznaczyć dla niego roczną pensję, gdyby Gustaw dobrze się prowadził.

— Nieboszczyk myślał, że Gustaw będzie zależnym od pułkownika, ustatkuje się, tymczasem warunek doprowadził Gustawa do wściekłości. Powiedział sobie wtedy, że musi mieć wszystko, chociaż wiedział, że niema prawa do niczego.

— Jaki! nie miał prawa?

— Tak, dziecko moje, Gustawowi nie się nie należało.

— Nie rozumiem...

— Wierzę, że ci się to w głowie pomieścić nie może, jednak tak jest. Stary Cumnor był złym człowiekiem, ale Gustaw był stekroć gorszym. I pomyśleć, że tacy ludzie jak on chodzą bezkarnie po świecie!... Czy twoja matka żyje? — zapytała nagle.

— Żyje.

— Czy ona była warta takiego męża! Kochał ją szczerze, a ona tyle o niego dbała, ile o ten wiatr co wieje. Gustaw zato był u niej w łaskach. Widziałam jak nosiła jedną suknię cały tydzień z rządu, dlatego tylko, że mąż ją zganił; innym razem podarowała pannie służącej kosztowną suknię jedwabną, raz tylko noszoną, bo Gustaw powiedział, że jej nie do twarzy.

Herbert zasłonił twarz rękoma. (C. d. n.)

Kronika.

Nowemiasto, dnia 26 października 1934 r.

Dziś: Lucjana
Jutro: Saliny P. M.
Niedziela: Szymona: Tadeusza

Dziś: Wschód słońca o godz. 6.19
Zachód słońca o godz. 4.29

Święto Akcji Katolickiej Chrystusa Króla w Nowemmieście

które odbędzie się w niedzielę dnia 28. bm.

1. Pochód towarzystw ze sztandarami na uroczystą sumę, Zbiórka o godz. 10-tej na dziedzińcu szkoły powsz.
2. Akademia o godz. 4-tej na sali hotelu Centralnego.

Program:

1. Zagajenie
2. Śpiew ogólny
3. Deklamacja
4. Śpiew chóru Kość. „Chwalcie o dziatki”
5. Wykład p. prof. Rożyckiego
6. Śpiew chóru kość. „Hymn katolicki”
7. Deklamacja
8. Śpiew chóru Harmonja
9. Zakończenie.

Uprasza się o wywieszenie chorągwi na domach oraz udekorowanie okien, niemniej i iluminacji takowych.

W święto Chrystusa Króla i w dniu katolickim każdy polak-katolik ozdobi okna mieszkania swego nalepkami Akcji Katolickiej.

Niechaj w dniu katolickim nie będzie domu katolickiego, którego okna świecą pustkami.

Nalepki nabyć można u prezesa Akcji Katolickiej B. Gęstwickiego w Rynku 17.

Zarząd Akcji Katolickiej.

Z miasta i powiatu.

Chorągiewki żałobne na groby.

Nowemiasto. Na zbliżające się „Święto Zmarłych” w związku z zwyczajem strojenia grobów, poleca miejscowe Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo Szanown. Obywatelstwu wzorem innych miast, jak również z polecenia Rady Centralnej Stow., chorągiewki na groby, które obok kwiatów i świec stanowią mogą piękną ozdobę, a fundusz za nie uzysk. przyczyni się do ulżenia niejednej doli bliźniego. Chorągiewki te po cenie 10 gr można nabyć w sklepach pp.: Urbanowskiej, Miłoszewskiego, Radomskiego, „Drwęcy”, Stawickiej i Jentkiewicz, a w sam dzień Wszystkich Świętych od godz. 12-tej na cmentarzu.

Prosimy bardzo o poparcie tej akcji.

Zarząd Stow. Pań Miłosierdzia.

Komitet Obchodu „Dnia Oszczędności”.

Dnia 31 października cały świat cywilizowany obchodzi „Dzień Oszczędności”, którego celem jest rozbudzenie zmysłu oszczędności w społeczeństwie. Sprawa ta ma szczególnie doniosłe znaczenie w Polsce, która dopiero odbudowuje swoje gospodarstwo społeczne zniszczone wskutek działań wojennych oraz później wskutek inflacji.

Celem zorganizowania propagandy oszczędności w powiecie lubawskim zawiązał się dnia 23-go października Powiatowy Komitet „Dnia Oszczędności” pod przewodnictwem Starosty Powiatowego p. Dr. Tomczyńskiego — w skład Komitetu weszli przedstawiciele duchowieństwa, samorządu, nauczycielstwa i instytucji kredytowych.

4 dni wolne od nauki.

Minister oświaty zarządził, aby w bieżącym roku szkolnym dzień 3-go listopada ze względu na poprzedzające go 2 dni wolne od nauki oraz następującą po nim niedzielę, był również wolny od zajęć szkolnych.

Natomiast dożywianie dzieci prowadzone przez poszczególne szkoły nie powinno być w dniu tym przerwane.

Zniżka taryfy pocztowej, telegraf. i telefon.

Zarząd Techniczny podaje do wiadomości, że obecnie zakłada się telefony za bardzo niską opłatą, a mianowicie za 10 zł o ile istnieje zapasowe obwody telefoniczne, a nawet za opłatą 5 zł o ile istnieje już instalacja wewnętrzna i zewnętrzna.

Opłaty abonamentowe zostały też bardzo wydatnie obniżone, z dniem 1. października b.r. Również i opłaty za rozmowy telefoniczne zostały obniżone, zwłaszcza na bliższe odległości. Należy przeto spieszyć się z zakładaniem telefonów i wykorzystywać okazję bo ilość wolnych obwodów jest już obecnie bardzo mała. Bliższych szczegółów co do opłat, wolnych obwodów itd. udzieli każdy urząd pocztowy.

Poniżej wyszczególnia się wolne obwody w poszczególnych miejscowościach:
Działdowo 10, Gralewo 4, Iłowo 4, Jamielnik 3, Krotoszyń 2, Lipinki 1, Lidzbark 16, Lubawa 17, Montowo 3, Nowemiasto 35, Rakowice 3, Szwarcenowo 3.

Szanowni Czytelnicy!

Zbliża się 1 listopad, a z nim termin odnowienia prenumeraty

„Głosu Lubawskiego”

najlepszego i najlepiej informującego czasopisma katolickiego na powiat lubawski i okolice. Wszyscy teraz prenumerują „Głos Lubawski”, gdyż prenumerując „Głos Lubawski” służą dobrej sprawie. Prenumeratę przyjmują urzędy poczt. administracja „GŁOSU” oraz agencja w Lubawie, mieszcząca się w księgarni p. Jankowskiego

tylko 1 złoty

a wzamian za to najnowsze i najciekawsze wiadomości.

Podziękowanie.

Panu Mecenasowi Domagale, który w zrozumieniu palących potrzeb kulturalno - oświatowych młodzieży bezrobotnej, ofiarował na Świetlicę okazałą sumę 20 zł, imieniem świetliczan składamy za ten czyn obywatelski gorące podziękowania. Mamy nadzieję, że za tym pięknym przykładem pójdą i inni szlachetni obywatele.

Zarząd Świetlicy w Nowemmieście.

Strzeż się przed oszustami żebrakami.

Nowemiasto. W ostatnich dniach przytrzymała policja w Swieczu kilku wędrowców którzy posługując się podrobionymi dokumentami Urzęd. Wojewódzkiego w Toruniu, podawali, że są pogorzelcami i zbierali datki od ludności na odbudowanie zabudowań. Uprawiając powyższy proceder od roku na terenach różnych powiatów zdołali wyłudzić sporo pieniędzy od ludności.

Prócz podrobionych dokumentów mieli przy sobie druki, również podrobione, świadczące że są głuchoniemcami i tak na odmianę dopuszczali się oszustw. W naszym pow. zaobserwowaliśmy w ostatnim czasie dużo takich podajrzanych osobników, wobec których odnosić się trzeba z jaknajwiększą rezerwą i ostrożnością.

Kilka słów w związku z odbywającymi się audycjami muzycznymi.

Nowemiasto. 2-ga z kolei audycja, jaką słyszeliśmy w ubiegłą środę, stała na poziomie bardzo poważnym. Należy tu pod adresem społeczeństwa stwierdzić, że zainteresowanie jest stosunkowo małe. Wobec faktu, że imprezy są bezpłatne, a mimo to prowadzone są interesująco i ze znajomością rzeczy, nikła frekwencja nam się wydaje niezrozumiałą.

Obecni, międz. in. którymi zauważyliśmy także p. burmistrza Kurzętkowskiego, z zadowoleniem wsłuchiwali się w dźwięki muzyki operowej, oklaskując wykonawcę a zarazem prelegenta p. Białeckiego. Podkreślić należy iż zwłaszcza część ilustracyjna, stała na poziomie prawdziwego sztuku. Niechaj żałuje ten, kto nie był...

Jak nas informują: 3-cia audycja odbędzie się w sobotę dnia 27-go bm. o godz. 8-mej wiecz. w malej salce Hotelu Centralnego (na parterze).

Komunikat

Zarząd Uniwersytetu Powszechnego w Nowemmieście podaje do publicznej wiadomości że w dniu 28 października 1934 o godz. 17 w auli Gimnazjum odbędzie się inauguracyjne otwarcie wykładów.

Program otwarcia:

- 1) Słowo wstępne — wygłosi p. Dr. Komassa
- 2) Przemówienia gości
- 3) Pierwsza prelekcja — p. kier. Wasyluk.

Wykłady trwać będą od dnia otwarcia do końca kwietnia 1935 r. Jako dnie wykładów ustalono:

czwartki od godz. 19-ej do 21,30
niedziele od godz. 17-ej do 19,30

Słuchaczami Uniwersytetu Powszechnego mogą być wszyscy począwszy od lat 16 (młodzież i starsi: robotnicy, rzemieślnicy, kupcy, członkowie wszystkich organizacji itd.)

Celem Uniwersytetu jest podniesienie Kultury śródowisk, wyrobienia przodowników dla organizacji; służenie człowiekowi i prawdzie.

Program Uniwersytetu: 1) Historia cywilizacji 2) Polityka agrarna wzgl. społeczna 3) Nauka o państwie 4) Samorząd terytorjalny. 5) Higiena społeczna. Stosunek Polski do Gdańska i Prus wschodnich. 6) Pomorze i Bałtyk. 7) Zagadnienia aktualne.

Prosimy o jaknajliczniejszy udział w wykładach i otwarcu.

Z sali sądowej.

Nowemiasto. W środę dnia 24. bm. odbyły się w tut. Sądzie Grodzkim rozprawy karne, na których zasądzeni zostali:

Flaszyński Józef z Łąkorza za przemyt, 6 mies. więz. i 100 zł grzywny. Wilamowski Antoni z Łąkorza za przemyt dętków i opon od roweru, na 42.— zł grzywny. Marcinkowski Z. z Krzemieniewa za przywłaszczenie cudzej własności, na 3 mies. aresztu z zawiesz. na 2 lata. Gałdecki Fr. z Góral i Łukaszewski Alfons za kradzież i pomocnictwo, pierwszy na 6 mies. więz., drugi na 3 mies. aresztu z zawiesz. na 2 lata. Dudulski Henryk odbywający karę więz. w Grudziądzu za kradzież na 6 mies. więzienia. Kierzenkowski Alojzy z Nowogomiasta za kradzież, 2 mies. aresztu z zawiesz. na 2 lata. Wiśniewski Fr. z Rywałdzika, za wymuszenie — 3 mies. aresztu z zawiesz. na 2 lata. Kłosowski Wiktor za kradzież węgla z pociągu tranzyt., 6 mies. więzienia. Jaskowski Kaz. z Nowogodworu za kradzież — 1 tydzień aresztu z zawiesz. na 2 lata.

Łąkorz. W dniu 23. 10. 34. odbyła się pod przewodnictwem nacz. Sądu p. sędziego Łazarewicz, z oskarżenia publicznego przodownika Wilkomiaka rozprawa karna przed Sądem Grodzkim w Nowemmieście, na sesji wyjazdowej w Łąkorzu, na której zasądzeni zostali:

Zuchowski Józef z Osetna, i Pisarski Wł. z Łąkorza za kradzież drzewa z lasu majątku Łąkorek, każdy na 149 zł grzywny lub 29 dni aresztu i zwrot 14 zł wyrządzonej szkody.

Rudnicki Fr. z Zacharki pow. lubawski za znieważenie Szulca Antoniego, z Zacharki, na 1 miesiąc aresztu z zawiesz. wykonania kary na 2 lata i koszta 5 zł.

Ziółkowski Leon (jun.), Ziółkowski Józef z Łąkorza, za zniewagę leśniczego Szulczyka z Wąkopu, każdy po 100 zł grzywny i 10 zł kosztów sądowych.

Z targu.

Nowemiasto. Na dzisiejszym targu (piątek) płacono za: pół kg masła 0,90—1,00 zł.; jaja za mendel 1,20.; kurczaki 70 gr — 1,20 zł.; kaczkę 1,80 — 2,50 zł.; gęsi 3,00 — 4,50 zł.; jabłka pół kg. 10 — 25 gr.; gruszki 30 gr.; kartofle centr. 1,50 zł.; marchew pół kg. 5 gr.; kapusta centr. 80 gr. — 1,20 zł.;

Walne Zgromadzenie Rady Rodzicielskiej.

Lubawa. Dnia 28. października br. o godz. 14 w sali konferencyjnej Państw. Gimnazjum w Lubawie, odbędzie się Walne Zgromadzenie Rady Rodzicielskiej przy Państw. Progimnazjum w Lubawie, na które uprzejmie zaprasza Zarząd.

Oddzielne zaproszenia wysyłane nie będą. Porządek dzienny obrad ogłosi się w czasie zebrania. Przybycie wszystkich członków konieczne. Zarząd.

Kradzież kartofli z kopca.

Łąkorz. W nocy z 16 na 17 bm. ukradziono z pola z kopców na majątku powiatowym Łąkorek około 10 ctr. kartofli.

Przeprowadzone niezwłocznie dochodzenia policyjne zdołały doprowadzić do ujawnienia sprawców. Okazali się nimi Zygfryd Sepetowski oraz bracia Suszyńscy Jan i Zygmund, wszyscy mieszkający w Łąkorzu.

Ujęcie faszera pieniędzy

Grabowo. W dniu 25 bm. policja lubawska w poszukiwaniu za skradzionymi rowerami przeprowadziła rewizję domową u Kurta Bessla z Grabowa. Podczas rewizji znaleziono formy do odlewania pieniędzy a mianowicie, jednozłotówek i pięciozłotówek oraz kilka sztuk zdeflowowanych monet. Pozałem znaleziono u Wessla 4 rewolwery bębnekowe, wszystkie części karabinu rosyjskiego, bagnet niemiecki, 3 manometry, 1 bekser, 2 zapalniczki, 4 łożyska metalowe, licznik do wagi automatycznej. Konkurenta menicy państwowej osadzono w areszcie.

Tylko w 100 gromadach na Pomorzu odbędą się wybory do rad gromadzkich.

Dowiadujemy się, że na skutek wycofania, bądź też uzgodnienia niektórych konkurencyjnych list zgłoszonych kandydatów do rad gromadzkich w kierunku dostosowania ilości kandydatów do liczby mandatów lub też unieważnienia niektórych list z powodów formalnych, odpadła konieczność przeprowadzania głosowania w szeregu gromadach. Wobec powyższego, według tymczasowych nieoficjalnych danych, w 54 dalszych gromadach na ogólną ilość 856 radnych gromadzkich BBWR. otrzymał 515 mandatów, Stron. Narod. 170, NPR. 51, PPS. CKW. 1, Stron. Ludowe 20, Bezpartyjni 37 i Niemcy 49.

W pozostałych 100 gromadach 15 powiatów Województwa Pomorskiego odbędą się w dn. 27 bm. zebrania wyborcze.

Według ostatnich wiadomości w powiecie chełmińskim, dalsze kompromisy zawarto w czterech gromadach. Na gromady te przypada 56 mandatów. Z tej liczby BBWR. uzyskał 37, Stron. Narod. 7, NPR. 6 i Niemcy 6, wobec tego zebrania wyborcze w powiecie chełmińskim odbędą się tylko w 2-ch gromadach.

W powiecie sępoleńskim, w którym dzień głosowania był wyznaczony na 28 bm. zebrania wyborcze nie odbędą się, gdyż wszędzie doszło do kompromisu.

Udany lot stratosferyczny prof. Piccarda.

DETROIT, 24. 10. We środę o godz. 11,58 w obecności 40,000 osób prof. Piccard, któremu towarzyszy małżonka, wystartował do lotu stratosferycznego.

Pani Piccard, która obsługuje stację radiową, nadała wiadomość, że lot odbywał się w warunkach jak najpomyślniejszych.

Piccard wylądował w miejscowości Cadix w stanie Ohio. Powłoka balonu jest rozdarta. Piccard i jego żona czują się doskonale. Instrumenty nie zostały uszkodzone. Osiągnięto wysokość 16.000 metrów.

Znowu dwóch Polaków zginęło w kopalniach francuskich.

PARYŻ. Straszna kośba śmierci, która prześlada od kilkunastu dni emigrantów polskich, pracujących w kopalniach francuskich, trwa w dalszym ciągu.

W północnej Francji, w miejscowości Marles, podczas rozbiierania hałdy, z niewyjaśnionej przyczyny nastąpił wybuch miny w chwili, gdy górniczy znajdował się przy pracy. Jeden z nich, Polak, Aleksander Wyrzykowski, został ciężko ranny. W stanie beznadziejnym przewieziono go do szpitala, gdzie zmarł.

W kopalni Clermont-Farrand, położonej w Auzat s. Allier, został zasypany przy wydobywaniu węgla w galerii emigrant polski, Duziewicz. Drużyna ratownicza, przybyła na miejsce wypadku, wydobyła już jego zimne zwłoki.

Człowiek jako zwierzę.

WARSZAWA. Na dworcu kolejowym w Essen, (Niemcy), funkcjonariusze kolejowi wykryli podczas rewizji klatkę zwierzęcą, w której siedział skulony we czworo człowiek.

Sledztwo wykazało, że jest to członek wędrownego cyrku, którego właściciel, chcąc sobie zaoszczędzić kosztów biletu kolejowego, zdeklarował swego pracownika jako zwierzę i zamknął w klatce wozik po całych Niemczech.

Po drodze otrzymał ten nieszczęśliwy człowiek jedynie wodę i suchy chleb.

Przezwikowo nieludzkiemu przedsiębiorcy wdrożono dochodzenie karne.

Wykrycie arsenału narodowych-socjalistów.

WIENIEN, 24. 10. — Władze bezpieczeństwa wykryły w miejscowości Penningberg koło Linzu skład materiałów wybuchowych i broni. Znalaziono 80 kg. ekrazytu i dynamonu, 48 granatów ręcznych, wielką ilość pistoletów maszynowych. Skład należał do 3 braci Kaufmann, narodowych socjalistów. Dwóch z nich uciekło do Niemiec, trzeci, urzędnik kolejowy został aresztowany i oskarżony o zbrodnię przechowywania materiałów wybuchowych za co grozi kara śmierci.

Tragiczny koniec zabawy.

Szofer wytwórni papieru we Włocławku, Stanisław Czechowicz, w nietrzeźwym stanie zabrał bez wiedzy właścicieli auto i wyjechał z 2 kobietami za miasto, wpadł na furankę, a następnie rozbił auto o drzewo. Jedna kobieta została ranna w głowę. Zrozpaczony wypadkiem Czechowicz powiesił się na przydrożnym drzewie.

Kontrola ewidencji koni.

W czasie od dnia 3. XI. do 8. XI. br. odbędzie się kontrola ewidencji koni przez Rejonowego Inspektora Koni. Miejsce, termin oraz miejscowości z których ewidencja koni podlega kontroli wykazuje następujący plan:

Dnia 3. XI. godz. 8-ma w Łąkorzu.
restauracja p. Rotha.

Babalice, Bielice, Buczek, Czachówki, Czterywłoki, Fitowo, Gaj, Krotoszyny gm. i obsz. dw., Lipinki, Łąkorek, Łąkorz gm. i obsz. dw., Mierzyn, Osetno, Ostrowite, Szwarenowo, Wardęgowo, Wonna gm. i obsz. dw., W. Wólka.

Dnia 5. X. godz. 10-ta w Nowemmieście.
Starostwo Powiatowe.

Bratuszewo, Grodziczno N., Grodziczno, Gwizdżyny gm. i obsz. dw. Kamionka, Krzemieniewo, Kurzętnik, Kuligi, Lipowiec, N. Brzozie, Nielbark, Marzęcice, Sugajenko, Tyliczki, Zajęczkowo, Boleszyn, Kowaliki.

Dnia 6. XI. godz. 8-ma w Nowemmieście.
Starostwo Powiatowe.

Bałówki M., Bałówki W., Katlewo, Linowiec gm. i obsz. dw., Lorki, Nowemiasto, Montowo gm. i obsz. dw., Osówka W., Skarlin, Tereszewo, Wawrowice, Mroczenko, Tylice, Pacótkowo, Bratjan, Chrośle.

Dnia 7. XI. godz. 8.15 w Lubawie. Magistrat.

Czerlin, Gierłoż P., Grabowo, Gutowo, Lubawa, Lubstyn, Lusy, Lubstynek, Ludwichowo, Łązek, Łążyn, Samplawa, Swiniarc, Szczepankowo, Targowisko, Tuszewo, Zwiniarz.

Dnia 8. XI. godz. 8-ma w Lubawie. Magistrat.
Byszwałd, Fijewo, Gierłoż L., Kazanice, Morteği gm. i obsz. dw., Omule, Osówiec, Pomierki, Prątnica, Raczek, Rodzone, Rożental, Rumienica, Wałdyki, Zielkowo, Złotowo, Zakurzewo.

Dzierżawa restauracji kolejowej.

TORUN. Dyrekcja Okręgowa Kolei Państw w Toruniu ogłasza przetarg publiczny na dzierżawę restauracji kolejowej na stacji Twarda Góra z terminem w dniu 1 grudnia 1934 r.

Oferty z dołączeniem życiorysu, poświadczenia obywatelstwa polskiego, odpisów świadectw oraz ewentl. świadectwa o inwalidztwie wojennym należy wnieść najpóźniej do dn. 29. X. 1934 godz. 12 w poł. Informacji bliższych udziela Biuro Personalne (pokój Nr. 141) codziennie prócz dni świątecznych w godzinach o 11 do 13-tej.

Praca nad naszym wybrzeżem.

GDYNIA. Na polskim wybrzeżu morskim podjęto szereg prac inwestycyjnych, mających na celu całkowitą modernizację polskich nadmorskich kąpielisk. Wielka Wieś Hallerowo oraz osiedla do Jastrzębiej Góry zostaną zelektryzowane przez elektrownię Grodek, natomiast półwysep helski zostanie zaopatrzonej w lokalną elektrownię, ponieważ połączenie z Gródkiem byłoby kosztowne. Budowa szos przez półwysep helski postępuje stale naprzód i na przyszły sezon zostanie zakończona.

Kara śmierci do wyboru:

przez otrucie lub przez powieszenie.

TALLIN. Na zasadzie dekr. prez. państwa estońskiego wprowadzono nową procedurę karną, której określenia co do wykonania wyroków śmierci budzą duże zainteresowanie.

Kara śmierci będzie w przyszłości wykonywana w Estonii na zarządzenie i podkontrolę prokuratorji. O ile skazaniec wyrazi życzenie, aby go otruto, to dyrektor więzienia ma wydać katowi rozkaz podania skazańcowi trucizny. Jeżeli w ostatnim momencie zabraknie skazańcowi odwagi do otrucia się i jeżeli nie zażyje trucizny w przeciągu pięciu minut — nastąpi stracenie go przez powieszenie. O rodzaju przeznaczony dla delikwenta trucizny decydująca państwowe władze sanitarne.

Program Radjowy.

Warszawa — sobota 27. X.

6,45 Audycja poranna 11,57 Sygnał czasu z Warsz. 12,00 Hejnał z Krakowa, 12,03 Wiadom. meteor. 12,05 Godz. Przegł. Prasy Polskiej 12,10 Koncert Zesp. 13,00 Dziennik południowy. 13,05—13,30 Przeg. z op. Cyganeria (płyty). 15,30 Wiadomości o eksp. polsk. 15,35 Przegł. giełdowy. 15,45 Najnowsze nagrania (płyty). 16,30 Słuchowisko dla dzieci ze Lwowa. 17,00 Recital fortep. 17,30 Arje i iśni (ran. z Poznania). 17,50 Dom i rodzina. 18,00 Przegł. wydawnictw roln. 18,10 Życie kultur. i artyst. stolicy. 18,15 Koncert z Poznania. 18,45 Moja wycieczka do Prus Wschodnich, wygł. E. Paciorkowski. 19,00 Muzyka lekka z kaw. Adria. 19,20 Odczyt ze Lwowa. 19,30 Dalszy ciąg muz. lekkiej z kaw. Adria. 19,45 Program na dzień nast. 19,50 Wiadomości sportowe. 20,00 Muzyka lekka. 20,45 Dziennik wieczorny 20,55 Jak pracujemy w Polsce. 21,00 Koncert w wyk. ork. symf. 21,45 W rocznicę urodzin Żeromskiego wygł. R. Zrębowicz. 22,00 Koncert reklam. 22,15 Muzyka tan. z restaur. Gastronomia 23,00 Wiadomości meteorol. dla kom. lotn. 23,05 Kulka Wileńska z Wilna. 23,35 Muzyka salon. (płyty) 24,00 — 1,00 Muzyka taneczna z Londynu.

Warszawa — niedziela 28. X.

9,00 Audycja poranna. 10,30 Nabożeństwo w kościele św. Krzyża w Warszawie 12,00 Hejnał z Krakowa 12,15 Poranek muzyczny z Konser. Warsz. 13,00 Odczyt rolniczy. 14,00 O nauce języków obcych — prof. dr. W. Doronewski. 14,10 Muzyka lekka. 15,00 O praktycznym wykorzystaniu rozporządzeń odtuleniowych przez rolnictwo. 15,15 Koncert chóru męskiego. 15,25 Przegł. rynków produktów rolnych. 15,45 Pogadanka dla gospodyń wiejskich. 16,00 Fragment z „Popiołów“ Żeromskiego. 16,20 Recital śpiewaczy. 16,45 Pogadanka dla dzieci. 17,00 — 17,50 Muzyka tan. 17,50 Odczyt. 18,00 Teatr Wyobraźni. 18,45 Życie młodzieży. 19,00 Koncert utworów Straussa. 19,50 Pogadanka aktualna 20,00 Koncert popularny. 20,45 Dziennik wieczorny. 21,00 Na wesolej lwowskiej fali. 21,45 Wiadomości sportowe. 22,00 Skrzynka pocztowa. 22,15 Koncert reklamowy. 22,30 Muzyka tan. 23,00 Wiadom. meteorol.

Warszawa — poniedziałek 29. X.

6,45 Audycja poranna. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiadom. meteorol. 12,10 Muzyka lekka. 13,00 Dziennik południowy. 13,05 Symfonia h-moll Schuberta. 15,30 Wiadomości o eksp. polsk. 15,45 Muzyka. 16,30 Płyty. 16,45 Lekcja języka niem. 17,00 Koncert kameralny. 17,35 Pieśń. 17,50 Odczyt „Świat barw“. 18,00 Skrzynka poczt. roln. 18,15 Koncert z Katowic. 18,45 Audycja dla dzieci. 19,00 Utwory skrzypcowe. 19,25 Chwilka lotnicza. 19,30 Odczyt. 19,50 Wiadom. sportowe. 20,00 Muzyka lekka. 20,44 Dziennik wieczorny. 20,55 Jak pracujemy w Polsce. 21,00 Koncert symfoniczny 21,45 Współczesne zadania kulturalne. 22,00 Koncert reklamowy. 22,15 Muzyka taneczna 23,00 Wiadom. meteorol. 23,05—23,30 Muzyka tan.

Giełda zbożowa w Poznaniu

Notowania z dnia 26. X. 1934. Za 100 kg. płacono:

Żyto	17,25 — 17,50
Pszonica	17,50 — 18,00
Jęczmień browarowy	21,00 — 21,75
Jęczmień jednolity	19,50 — 20,00
Jęczmień zbiorowy	18,75 — 19,25
Owies	17,50 — 17,25
Otręby żytnie	10,75 — 11,50
Otręby pszenne (grube)	10,00 — 11,50
Otręby (średnie)	12,00 — 12,25
Gorzycza	48,00 — 50,00
Groch Viktorja	41,00 — 45,00
Groch Folgeria	32,00 — 35,00
Łubin niebieski	00,00 — 00,00
Łubin żółty	00,00 — 00,00

Giełda pieniężna. Bank Polski płacił w dniu 26. 10. 1934 za dolary amerykańskie 5,27—5,30 funty szterlingów 25,80 franki szwajcarskie 172,65 franki francuskie 34,90 guldeny gdańskie 172,72 liry włoskie 45,25 floreny holenderskie 358,70

Redaktor odpowiedzialny Antoni Mitoszewski w Nowemmieście.
Wydawca Celestyn Mitoszewski w Nowemmieście.

Dnia 7 października
zgubiłem

drag żelazny

od manęza na drodze od Ostaszewa do Gierłoży Pol. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za odszkodowaniem.

Heronim Meller
Gierłoż Polska

BRYCZKĘ 6-cio osobową

masywną, okazjnie sprzedam.

Kto? wskaże administracja „Głos Lubawski“.

Słoneczny

p o k ó j

z dobrym utrzymaniem
Zgł. w administr. „GŁOSU“.

Kartki wyborcze

szybko i tanio
wykonuje

Drukarnia - Mitoszewski
Nowemiasto n. Drw.

Radjoodbiornik

4 lampkowy

„TELEFUNKEN“

tanio na sprzedaż

Hotel Polski Lubawa

SEGREGATORY**TECZKI SKOROSZYTY**

w wielkim wyborze poleca

Księgarnia — B. MIKOSZEWSKI — Nowemiasto
Rynek 19. Telefon 59.

Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń Sp. Akc. w Poznaniu.

Z dniem 15. 9. br. mianowaliśmy p. LEONA CZARNECKIEGO z Nowogomiasta inspektorem na powiat lubawski, brodnicki i działdowski, z siedzibą w Nowemmieście przy ul. Sobieskiego Nr. 8, który służy bezpłatnie wszelkimi informacjami w sprawach ubezpieczeniowych przyjmuje na bardzo korzystnych warunkach ubezpieczenia

od szkód pożarowych
od kradzieży z włamaniem i od rabunku
od szkód wodociągowych
od szkód przewozowych (transport)

od nieszczęśliwych wypadków
od odpowiedzialności prywatno-cywilnej
od uszkodzenia samochodów
(auto-casco)

Poznańsko-Warszawskie Tow. Ubezpieczeń Sp. Akc.
Książnica Kopernikańska
w Toruniu

Poznańsko-Warszawskie
Tow. Ubezpieczeń Sp. Akc.

jako instytucja czysto polska, oparte jest na silnych podstawach finansowych posiada poważne kapitały i rezerwy. Towarzystwo posiada wartościowe gmachy w Poznaniu, Warszawie, Katowicach i Grudziądzu.

Dodatek Rolniczy

Plan uzdrowienia gospodarczego wsi. Jakie ulgi przyniosą projektowane dekrety oddłużeniowe.

Zapowiedziana przez rząd prof. Kozłowskiego akcja przyspieszenia ostatecznego zakończenia prac oddłużeniowych w rolnictwie wkracza już w stadium realizacji. W wyniku intensywnych narad ostatnich tygodni rząd opracował wielki plan oddłużeniowy, zawarty w czterech projektach dekretów, które rozpatrywane były na ostatnim posiedzeniu Rady Ministrów.

Na podstawie ogłoszonych przed dwoma miesiącami tez Komitetu Ekonomicznego Ministrów, ostatniego wywiadu p. Ministra Skarbu, oraz uzyskanych przez nas informacji o dekreтах, rozpatrywanych przez Radę Ministrów, możemy już zdać sobie sprawę z zasadniczych wytycznych nowego planu.

Najbardziej charakterystyczną cechą tego planu jest uwzględnienie w szerszym, niż dotychczas zakresie drobnych i średnich gospodarstw rolnych. Można przypuszczać, że sprawę zadłużenia tych gospodarstw nowy projekt załatwi w sposób ostateczny.

Drobna własność — to gospodarstwa do 50 ha, które nazwane zostały gospodarstwami grupy A. Średnie gospodarstwa, t. zw. grupa B, obejmują obszar od 50 do 500 ha. Wszystkie gospodarstwa, przekraczające powyższe normy zaliczone zostaną do trzeciej grupy C. Należy jednak zauważyć, że w poszczególnych okręgach normy te będą mogły być podwyższone tak, że do grupy A. będą mogły być zaliczone gospodarstwa do 100 ha, do grupy zaś B — nawet do 1000 ha.

Rozróżnienie to posiada w nowym planie akcji oddłużeniowej podstawowe znaczenie, liczne bowiem ulgi, przewidziane w dekreтах, konstruowane zostały w ten sposób, że w znacznej ilości wypadków stosowane będą do gospodarstw drobnych i średnich bez względu na stopień ich zadłużenia. Jedynie w nielicznych stosunkowo wypadkach w grupie gospodarstw średnich (grupa B) obowiązywać już będzie wymóg zadłużenia nieprzekraczającego 75 proc. zrewidowanego szacunku, a więc szacunku uwzględniającego obecną wartość gospodarstwa, przy dzisiejszych cenach inwentarza i poziomie dochodu. W dziale gospodarstw grupy C ulgi będą mogły być stosowane w rozmiarach nieco ograniczonych, w tym dziale bowiem zadłużenie nie będzie mogło przekraczać — jeśli chodzi o możliwość zastosowania pewnych ulg — 40 proc. zrewidowanego szacunku dla gospodarstw do 2.000 ha, i 30 proc. dla większych obszarów. Należy jednak pamiętać, że w tym dziale gospodarstw zadłużenie ponad 30 proc. względnie 40 proc. — zwłaszcza na znaczny obszar i wartość majątku — jest już zadłużeniem bardzo dużym.

Nadmienić dalej trzeba, że dla gospodarstw grupy A i grupy B ulgi stosowane będą z mocy samego prawa, t. zn. przymusowo, nawet bez pytania się o zgodę wierzyciela i to właśnie sprawia, że w stosunku do tych gospodarstw zadłużenie powinno być załatwione całkowicie.

W stosunku do pozostałych, większych majątków, ulgi z reguły nosić będą charakter uprawnienia. O możliwości wykorzystania tego uprawnienia decydować będą Urzędy Rozjemcze. Gospodarstwa te będą korzystać z przepisów o konwersji kredytu krótkoterminowego na długoterminowy, z obniżenia oprocentowania, zmian w terminie lub sposobie zapłaty i z wszelkich innych ulg wtedy, jeśli odpowiadać będą ściśle określonym przez prawo warunkom, przedewszystkiem zaś, gdy ich zadłużenie nie będzie przekraczało 75 proc., 40 proc., względnie 30 proc. szacunku.

Drugą cechą opracowanego planu jest znaczne — w porównaniu z dotychczasowym stanem rzeczy — zwiększenie zakresu ulg i poważne podniesienie wydatności poszczególnych ulg dla dłużnika rolniczego.

Przewidywane ulgi są różnorodne i uwzględniają najrozmaitsze wypadki w zależności od charakteru długu, dłużnika i wierzyciela.

W dziedzinie wierzytelności prywatnych plan rządowy przewiduje przedewszystkiem konwersję długów hipotecznych prywatnych na kredyt emisyjny. Instytucje kredytu długoterminowego mają otworzyć specjalny kredyt w 4, 5 proc. listach zastawnych. Wierzyciele będą zobowiązani przyjąć te listy na spłatę swego długu. Z tego rodzaju ulg skorzystać będą mogły wszystkie gospodarstwa, z tem tylko ograniczeniem, że konwersja w grupie gospodarstw A i B objąć będzie mogła długi, mieszczące się najwyżej w 50 proc. szacunku nieruchomości, w grupie zaś C — najwyżej w 40 proc. względnie w 30 proc., w zależności od wielkości gospodarstwa.

Następna ulga — to możliwość spłacenia długu rolniczego papierami wartościowymi, znajdującymi się w rękach dłużnika. Chodzi tu o długi rolnicze powyżej 500 zł. Taki dług będzie mógł być uiszczony przez doręczenie pewnej ilości papierów wartościowych wierzycielowi.

Dalsza przewidywana ulga, posiadająca ogromne znaczenie dla drobnych i średnich gospodarstw rolnych, te rozłożenie spłaty i obniżenie oprocentowania długów rolniczych z mocy z samego prawa. Ulga ta, która dotyczyć będzie tylko posiadaczy gospodarstw grupy A i B polegać będzie na obniżeniu oprocentowania do zaledwie 3 proc. i rozłożeniu spłaty długu na 28 półrocznych rat. Kto dług spłaci wcześniej — ten skorzysta z ulg dodatkowych.

Oprócz tych ulg zasadniczych, przewiduje się jeszcze w zakresie długów prywatnych szereg ulg innych, które przyznawać będą Urzędy Rozjemcze.

Wszystkie te ulgi z zasady stosowane będą tylko do długów, powstałych przed dniem 1-go lipca 1933 r.

W dziedzinie kredytu rolniczego bankowego nowy plan nie zmienia zasadniczo procedury, wprowadzonej w zakresie regulacji tych długów bankowych ustawami z 1933 r., wprowadzając tylko do obowiązujących przepisów szereg zmian, polegających m. in. na obniżeniu oprocentowania skonwertowanych długów bankowych z 6 proc. do 4,5 proc., zwiększeniu dopłat ze strony skarbu Państwa, jak również rozszerzeniu gwarancji skarbu Państwa, oraz możliwości układu.

Jeśli chodzi o długi rolników z funduszów, będących własnością Państwa — Państwo może pójść nie tylko na ulgi w postaci konwersji, obniżenia oprocentowania i zmiany warunków spłaty długów rolniczych, lecz również na umorzenie części sumy kapitałowej. Takie umorzenia dla dłużników P. B. R. i Obrotowego Funduszu Reformy Rolnej przewiduje czwarty projekt dekretu, który ogólną sumę zobowiązań rolników wobec funduszów państwowych obniży o około 450 milion zł., zwiększając o tę kwotę inne, poniesione już lub ponoszone przez państwo ofiary na rzecz przywrócenia gospodarstwom rolnym zdrowia i równowagi gospodarczej.

Komunikat

w sprawie targów remontowych.

Pomorska Izba Rolnicza przypomina, że tegoroczne targi remontowe na Pomorzu odbędą się według niżej podanego planu:

1. w poniedziałek dnia 22 października br. o godz. 13.15 w Laskowicach, pow. Swiecie;
2. we wtorek dnia 23 października br. o godz. 9 w Pelplinie, pow. Tczew;
3. w środę, dnia 24. października br. o godz. 10 w Kościerzynie;
4. w czwartek, dnia 25. października br. o godz. 10 w Sepólnie;
5. w piątek, dnia 26. października br. o godz. 10 w Tucholi;
6. we wtorek, dnia 6. listopada br. o godz. 9 w Lidzbarku, pow. Działdowo;
7. w środę, dnia 7. listopada br. o godz. 10 w Nowemście pow. Lubawa;
8. w czwartek, dnia 8. listopada br. o godz. 10 w Jabłonowie, pow. Brodnica;
9. w piątek, dnia 9. listopada br. o godz. 10.30 w Kowalewie, pow. Wąbrzeźno.

Pomorska Izba Rolnicza.

Zebrań Kółek Rolniczych na dzień 28. X. 34 r.

Kółko Rolnicze Tylice po nabożeństwie.	
Marzęcio	o godz. 15-tej.
	dnia 27. X. 1934 r.
Wawrowice	o godz. 6.30 po poł.
Zajączkowo	o godz. 15-tej

w piątek, dnia 26. X. 1934 r.

Targowisko. Zebranie Kółka Roln. odbędzie się o godzinie 16-tej po południu. Na zebranie przybędzie 2 prelegentów.

Rakowice. Zebranie Kółka Roln. odbędzie się o godzinie 18-tej. Na zebranie przybędzie 2 prelegentów. Prosi się o liczny udział.

Odwolania od wymiaru Państwowego Podatku Dochodowego.

W ostatnim czasie dość licznie zwracają się członkowie o wygotowanie mu odwołania od wymiaru zbyt wygórowanego wymiaru państwowego podatku dochodowego.

Wobec powyższego I. R. P. zaleca pp. członkom zbadać przed odwołaniem księgi wymiaru na Urzędzie Skarbowym, i porobić sobie no-

tatek, a dopiero wówczas zwracać się do T. R. P. o pomoc przy wygotowaniu odwołania. Odwołania takie będą pewniejsze i mogą przyczynić się do obniżenia wymiaru.

T. R. P. zwraca uwagę, że w myśl art. 67 ust. o państw. pod. doch. władze wymiarowe są zobowiązane do przedłożenia ksiąg wymiarowych, ale tylko płatnikom, a nie osobom trzecim.

Tow. Rol. Pom.

Sprzedaż maszyn rolniczych.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe otrzymało nowe cenniki na maszyny rolnicze z znacznie obniżonymi cenami.

T. R. P. zwraca rolnikom uwagę na to, że zanim zakupią jakąkolwiek maszynę rolniczą powinni w pierw przekonać się o cenie w Towarzystwie Rolniczym Powiatowym.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe
w Nowemście.

Sprawozdanie roczne.

PP. prezesów Kółek Rolniczych uprasza się o odbiór broszury sprawozdanie z działalności P. T. R. za rok 1933/34 oraz materiału propagandowego na m. listopad.

Zarazem zwraca się uwagę, że pp. prezesi powinni sprawozdanie to dokładnie przeczytać i najważniejsze szczegóły podać do wiadomości członków na zebraniach Kółka. Po użyciu należy sprawozdanie to włączyć do biblioteczki Kółka Rolniczego i wypożyczać do biblioteki Kółka Roln. i wypożyczać je członkom, ażeby przekonali się, że staraniom organizacji rolniczych zawdzięczają to lub tamto.

Tow. Rol. Pow.

Zamówienie na kalendarz gospodarski na r. 1935.

Już ukazał się kalendarz gospodarski na rok 1935 w powiększonej objętości (340 stron) nakładem księźnicy dla rolników.

Kalendarz ten przyniesie cały szereg nowych informacji i wskazówek niezbędnych w prowadzeniu gospodarstwa.

Cena kalendarza wynosi 1,30 zł. Kalendarz ten winien się znaleźć w bibliotece każdego Kółka Rolniczego i w rękach każdego światłego rolnika.

Zamówienia na kalendarz zbiera instruktor Tow. Roln. Pow. w Nowemście (Starostwo) do którego należy zgłosić zapotrzebowanie. Kółka Rolnicze mogą kalendarz zbiorowo zamówić, przyczem przy ilości najmniej 10 sztuk otrzymają jedenasty bezpłatnie.

Tow. Roln. Pow.

Zgłoszenie gęsi i kaczek na eksport.

Celem dopełnienia wagonu potrzeba nam jeszcze kilka dziesiąt gęsi i kaczek.

Prosimy zatem pp. gospodynie wiejskie ażeby postarały się o dopełnienie wzajemne. Zgłoszonych jest 700 sztuk gęsi, potrzeba jeszcze około 300.

Cena 1, - za 1 kg. żywej wagi gęsi i 1, 10 zł. za 1 kg. żywej wagi kaczek.

Załadowanie wagonu nastąpi prawdopodobnie w 2 tygodniach. Dalsze zgłoszenia przyjmuje Towarzystwo Rolnicze Powiatowe.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe
w Nowemście.

Młodzież Rolnicza — a Szkoły Fachowe.

Towarzystwo Rolnicze w Brodnicy i Szkoła Gospodarcza Wiejskiego w Malinowie przyjmuje zapisy uczniów i uczennic.

Nauka w Szkołach rozpoczyna się od 1 listopada 34 r. Koszt utrzymania jest niewielki. Pilni i dobrzy uczniowie i uczennice mogą uzyskać stypendja.

Kto miałby zamiar pójść do szkoły ten niech niezwłocznie zwróci się do Tow. Roln. Pow. o bliższe informacje.

Poleca się aby z terenu każdego Kółka Roln. było przynajmniej jedno zgłoszenie.

Tow. Roln. Pow.

Kursy kroju szycia i haftu.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe zamierza zorganizować z sezonie jesiennym i zimowym specjalne kursy kroju szycia i haftu w poszczególnych miejscowościach powiatu.

Wobec powyższego T. R. P. zwraca się z apelem do Kółek Rolniczych i Młodzieży Wiejskiej żeńskiej, ażeby zorganizowała taki kurs.

Kursy projektuje się 2 miesięczne. Opłata wynosi 15 zł. miesięcznie w 2 ratach na początku każdego miesiąca. Ilość uczestniczek wymagana jest conajmniej 15.

Bliższe warunki otrzymać mogą zainteresowani w Tow. Rol. Pow.

A więc do pracy!

Tow. Rol. Pow.

Ewangelja

na niedzielę dwudziestą trzecią po Świątkach
zapisana u św. Mateusza rozdz. 9, w. 18—26.

W on czas: Gdy Jezus przemawiał do rzeszy, oto nadszedł jeden ze zwierzchników, oddał Mu pokłon i rzekł: Panie, córka moja właśnie dogorywa; ale przyjdź, włóż na nią rękę swą, a żyć będzie. A Jezus, podniósłszy się, szedł za nim wraz z uczniami swoimi. A oto niewiasta, która od lat dwunastu cierpiała na krwiotok, przystąpiła z tyłu i dotknęła się strzępów jego płaszcza. Bo mówiła sobie w duszy: Dość mi dotknąć tylko płaszcza Jego, a zdrowa będę. Ale Jezus odwrócił się i spojrzawszy na nią, rzekł: Ufaj córko, wiara twoja uzdrowiła cię. — I ozdrowiała niewiasta tejże godziny. A gdy Jezus przybył do domu zwierzchnika, i ujrzał fletnistów i tłum zawodczy, odezwał się: Ustąpcie, bo nie umarła dziewczeczka, ale śpi. I wyśmiewano się z Niego. Gdy jednak usunęto tłum, wszedł i ujął rękę jej: a dziewczę wstało. I poszła wieść o tem po całej onej krainie.

Wybór drzewek w szkółce.

Wiek drzewek. Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że każda roślina znosi tem lepiej przesadzenie, im jest młodsza. Sadzenie młodych drzewek, choćby były nawet niepozorne, lepsze daje wyniki w przyszłości, niżeli sadzenie drzewek starszych, a więc bardziej okazałych. Najodpowiedniejszym materiałem są drzewka dwu i trzyletnie, są one tak młode, że znoszą dobrze przesadzenie, a mają już uformowane korony.

Wysokość pni. Na podstawie doświadczeń i obserwacji, uważa się, że najodpowiedniejsze dla naszych warunków są drzewka niskopienne t. j. takie, których pień ma wysokość 70—100 cm.

Nisko osadzone korony mają wielkie zalety a mianowicie: 1) drzewka mniej wymarzają i mniej podlegają zgorzelenom; 2) owoce mniej podlegają strząsaniu w czasie silnych wiatrów. Za zasadę trzeba przyjąć, że korony tem niżej powinny być osadzone, im miejsce na którym rosną drzewa, więcej jest wystawione na wiatr 3) są młodsze 2—3 letnie, a jako takie łatwiej się przyjmują; 4) prędzej się formują, a co za tem idzie, prędzej zaczynają owocować; 5) więcej rodzą; 6) łatwiej jest wykonać przy nich wszelkie roboty pielęgnacyjne, więc pielęgnacja kosztuje mniej.

Im pień jest wyższy, tem: 1) drzewka łatwiej wymarzają i bardziej podlegają zgorzelenom 2) wiatry więcej czynią szkody w samem drzewostanie oraz więcej strząsają owoców; 3) są starsze 4—5 letnie, a co za tem idzie dłużej chorują po przesadzeniu; 4) później zaczynają owocować; 5) rodzą mniej; 6) wymagają więcej nakładów pracy i kapitału na pielęgnowanie drzew i owoców.

Zaletą drzewek wyższych jest łatwiejsza obróbka gleby pod nimi, co jednak nie równoważy szeregu ujemnych cech tych drzewek.

Wiśnie i śliwy mogą być nawet krzaczaste gdyż jest to ich naturalna forma.

Zdrowotność. Drzewko zdrowe rośnie zawsze silnie, odwrotnie, drzewko, które rośnie słabo, widocznie nie jest całkowicie zdrowe. W szkółce zawsze jest pewien procent drzewek gorzej rosnących, są one pozostawione w szkółce na rok, albo dwa, celem poprawienia się, bądź są sprzedawane po niższej cenie.

Różne są przyczyny słabego wzrostu drzewka, mogą to być choroby korzeni (guzowatość korzeni), różne szkodniki, żyjące na drzewku a może to być przemarznięcie. Jeżeli na korzeniach widzi się narośla w formie guzów, choćby b. małych, takich drzewek nie powinno się kupować, gdyż w przyszłości drzewko takie słabo rośnie i często ginie. Drzewek pokrytych plamami od czarnego grzybka (grusze) bądź też opanowanych przez tarczki — nie należy kupować. Drzewko nadmarznęte jest niekiedy trudno poznać Drzewko zdrowe łatwo jest naginać do ziemi, nadmarznęte w czasie naginania pęka.

Oszczędność na cenie drzewka jest najczęściej stratą. Unikać należy kupowania drzewek słabych, niedorośniętych, bo wiele przemawia za tem, że nie są one tak zdrowe, jak drzewka silnie rosnące. Sadzić należy wyłącznie drzewka zdrowe i mające silny wzrost.

Pień winien być prosty i odpowiednio gruby. Pień wiotki i cienki, to woda, gdyż potrzeba dłuższego czasu, aby na tyle się wzmocnił, by mógł udźwignąć koronę. Czas który się traci na pogrubienie pnia, kosztuje znacznie więcej, niż kupno odpowiedniego drzewka.

Korona. Nie jest wadą, gdy korona składa się z mniejszej ilości gałązek np. 3 Najbardziej pożądana jest korona, w której między posz-

Nauka.

Wskreszenie córki Jaira — powiada św. Bonawentura — to obraz nawrócenia się duszy z grzechów. Śmiercią jest dla duszy grzech. Wskresza ją Chrystus włożeniem na nią ręki, w osobie kapłana na spowiedzi.

Jeżeli więc dusza twoja wskutek grzechu śmiertelnego dla Boga żyć przestała, idź za przykładem Jaira: jak on udaj się i ty do Pana Jezusa, przed zastępcą Jego uklęknij pokornie i proś: „Panie, dusza moja dogorywa, ale włóż na mnie (w osobie rozgrzeszającego kapłana) rękę swą a żyć będzie“.

I jak z domu Jaira wypędził Zbawiciel płaczki i tłum zawodzący, z serca twego wypędzi On wszelki smutek, a radość zagodzi w niem z tą chwilą, gdy odbierzesz rozgrzeszenie.

Nie lękaj się trybunału pokuty, albo przewycięż ten lęk, bo inaczej staniesz przed strasliwym trybunałem sprawiedliwości Bożej.

Sw. Augustyn powiada; „Trojaki odbywa Pan Bóg sąd nad grzechem i grzesznikiem. Pierwszy jest pełen miłosierdzia, drugi jest nieubłagany surowy, a trzeci tego rodzaju, że surową sprawiedliwość łagodzi miłosierdzie, a miłosierdzie miarkowane jest sprawiedliwością.

czególnymi gałęziami jest odstęp 10—20 cm. Zbytne skupienie gałązek w koronie stosunkowo na małej odległości wpłynie w przyszłości na słabe wiązanie korony.

Co się tyczy drzewek u góry szczeplonych to najbardziej wartościowym towarem jest korona jednopędowa. Z tego jednego pędu można wyprowadzić taką koronę jak się chce. Unikać należy koron mających dwa pędy o równej sile wzrostu.

Ukorzenie. Im więcej korzeni, im są one drobniejsze i dłuższe, tem drzewko lepsze W zależności od typu gleby, korzenie bywają bardziej lub mniej rozwinięte. Najlepsze są drzewka ze szkółek, prowadzonych na szkołach piaszczystych. Drzewka takie najlepiej się przy-

Deszcz.

Przyszedł jesienią, świat przeanalował
Pędzłem jak wiechą, maczaną w błocie,
Zamazał słońce w jasnej poźłocie,
Różowe schlapał błotem stokrocie.
Brudną śmietaną, w błocie zbełtaną
Pędzłem zapaprał sterczącym z łap,
Wąsiska zwisłe, farby rozkiste
Z palety chlapią: ciap, ciap, ciap, ciap...

Siecze kapuśniak siekanką drobną,
Do szpiku kości wgrzyza się ziąb,
Zwisają chmury płachtą żałobną,
Kurczem bolesnym zwinięte w kłęb.
W kominie skomli jak przed skonaniem
Wisieleczym jękiem wietrzysko-drab,
Nadęty febrą, spuchły kichaniem
Z nożdy mu kapie: ciap, ciap, ciap, ciap...

Nad skisłem błotem deszcz złotych liści,
Niby marzenie utkane z tęczy,
Kapią bursztyny ze zwisłych kiści
W babiego lata welon pajęczy.
Spływają liście w płasch tanecznych
Wydarte drzewu z kosmatych łap,
I nieświadome klęsk ostatecznych
Lecą w kałuże: ciap, ciap, ciap, ciap...

I tylko sterczą czarne kikuty,
Bezębna szczęką chichoczą drzewa,
Na dzień zaduszny składają nuty;
Po grobach chlapię rzewna ulewa.
Na grobie kucnął mały sierota,
Stado rozmokłych wystraszył gap,
Choć przeszły deszcze — ustała ślota,
Lży kapią jeszcze: ciap, ciap, ciap, ciap...
Kulikowska.

muja i bardzo dobrze rosną na wszelkich typach gleb. Drzewka o korzeniach długich lepiej się przyjmują niż drzewka o korzeniach silnie skręconych. Należy żądać od szkółek, aby drzewka wykopane były starannie z jaknajdłuższymi korzeniami.

Podkładki. Niedocenianie doboru podkładek, jakie istnieje wśród szerokich warstw rolniczych i lekceważenie interesów odbiorców drzewek przez znaczny procent szkółkarzy, ma ten skutek, że co kilka lat sadownictwo przewyżwia klęską marznięcia wielu milionów drzew

Czy drzewko zostało uszlachetnione na dziecku krajowego pochodzenia, czy też na zagranicznym poznać nie można. Tylko organizacje rolnicze, które mają możliwość wglądnięcia w szczegóły produkcji, wiedzą, które szkółki,

Sąd pełen miłosierdzia odbywa się na chrzcie świętym, gdzie Bóg odpuszcza grzechy i karę za grzech, nie żądając najmniejszej pokuty.

Sąd straszliwie surowy czeka nas na końcu świata. Wtedy przekonamy się, że Bóg istotnie grzech nieodpuszczony karać będzie ogniem wiecznym. Trzeci sąd odbywa się nad nami w trybunale pokuty: tutaj doznajemy i sprawiedliwości i miłosierdzia. Miłosierdzia — gdyż Bóg przebacza nam winy i karę wieczną; sprawiedliwości — gdyż spowiednik nakłada nam odpowiednią karę, pokutę“.

Dziwny lęk ogarnia nawet odważnego żołnierza, gdy ma przystąpić do spowiedzi.

Padnie rozkaz: Na bagnety, do ataku! — on pójdzie bez wahania, bez najmniejszej trwogi. Zbliży się dzień spowiedzi — że będzie trzeba wyznać swe winy, wtedy niejednego przejmie uczucie onieśmienia, jak w latach dzieciństwa.

Ależ przewyciężmy to dzieciństwo! W każdym grzechu tkwi trochę pychy: to też słusznie, abyśmy, chcąc go zgładzić, okazali trochę pokory. Wpierw Jair ukorzył się przed Panem Jezusem, a dopiero potem doczekał się tego szczęścia, że córeczka jego zmartwychwstała.

jakie dziczki używają do produkcji, drzewek owocowych.

Dlatego też powinno się kupować drzewka ze szkółek, które są zakwalifikowane przez właściwe Izby Rolnicze. Corocznie spis takich szkółek jest ogłoszony we wszystkich pismach rolniczych.

Pokaz prac przysposobienia rolniczego.

W. Bałówki W niedzielę dnia 21 10. 1934 przeżywała wieś nasza na pozór spokojna i zamarta — podniosłe chwile. Otóż w dniu tym odbywał się pokaz prac zespołów przysposobienia rolniczego. W pokazie wzięły udział następujące zespoły. Zespół I i II stopnia K. S. M. w Małych Bałówkach i zespół I stopnia z Mikołajek. Zespół K. R. z Wawrowic nie przybył, a szkoda, bo czekała go nielada niespodzianka. Sekcje z W. Bałówek wystawiały buraki pastewne i ziemniaki, zaś zespół z Mikołajek kukurydzę.

Urodzaj przedstawiał się następująco: kukurydza wydała przeszło 40 ctr. z morgi ziarna, kartofle około 370 ctr. z morgi, a buraki przeszło 750 ctr. z morgi. Są to bardzo piękne wyniki młodzieży, którym starsi zazdrozczą.

To też zainteresowanie się pokazem było znaczne. Od godz. 14.30 zebrała się na sali tuł oberży bardzo licznie, młodzież rolnicza, nietylko z Bałówek W. ale i innych miejscowości, oraz starsi rolnicy, którzy z zainteresowaniem śledzili wyniki konkursów.

Przy zapełnionej sali otworzył pokaz patron sekcji W. Bałówek, poczem kolejno zdawali sprawozdanie poszczególni przodownicy zespołów. W dalszym ciągu nastąpiło egzaminowanie konkurentów przez inż. Butryna ze szkoły Roln. w Brodnicy. Egzamin ten wypadł dobrze. Z kolei p. inżynier wygłosił referat na temat konkursów młodzieży rolniczej. W dalszym ciągu zabrał głos instr. T. R. P. z Nowogomian, który w swym referacie wskazał na potrzebę współpracy z Kółkami Rolniczymi, oraz wykazał celowość przysposobienia młodzieży rolniczej.

Po referatach nastąpiło rozdanie nagród. Nagrodę powiatową otrzymał zespół II stopnia w W. Bałówkach (biblioteczkę). Rozdano jeszcze szereg innych nagród, w formie książek, abonamentu Kłósów, Kursów Staszycy i innych. Na tem pokaz zakończono. Uczestnik.

Organizacja kół gospodyń wiejskich.

Z uwagi na to, że w najbliższym czasie przewidziany jest przyjazd do powiatu przewodniczącej Pomorskiego Zrzeszenia Kół Gospodyń Wiejskich, wobec tego prosimy te Kółka Rolnicze, które miałyby zamiar zawiązać na terenie swojej działalności Koła Gospodyń Wiejskich i zgłoszenie tego zamiaru w Towarzystwie Rolniczem Powiatowem.

Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich zajmuje się w naszym powiecie Koło Ziemianek powiatu lubawskiego.

Kurs Mleczarski.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe ma zamiar w najbliższym czasie urządzić kurs mleczarski przy jednej z Spółdzielni mleczarskiej. Na kursie tym zapoznanoby uczestników z techniką mleczarską, badaniem tłuszczu w mleku etc.

Wobec powyższego prosi się pp. prezesów Kółek Rolniczych o zgłoszenie na kurs ten ze 2 kandydatów członków Kółek Rolniczych.

Kurs trwać będzie 5-3 dni. Dla uczestników kursu zapewnione będą kwatery. O bliższych warunkach dowiedzą się pp. prezesi w biurze T. R. P.